

نقش واگذاری خودروهای مزایده‌ای با افزایش جرائم و تخلفات (مورد مطالعه استان آذربایجان غربی)

علی نجات بخش اصفهانی^۱

سرهنگ اصغر آقایی^۲

سروان محمدرضا مهدی زاده^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۸۸/۰۳/۲۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۸/۰۷/۱۸

چکیده

در کنار افزایش تعداد وسائط نقلیه در چرخه ترافیک کشور، تولید انواع خودرو توسط کارخانه‌های داخلی، واردات انواع خودروهای خارجی، خودروهای فاقد کارآیی و فرسوده سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی، نظامی و انتظامی نیز از طریق مزایده به افراد جامعه واگذار و مجدداً وارد چرخه ترافیک کشور می‌گردند. یکی از دلایل افزایش جرائم و تخلفات رانندگی خودروهای مزایده‌ای عدم اجرای قانون اوراق و مزایده توسط مسئولین واگذار کننده این نوع خودروها می‌باشد.

تحقیق حاضر با یک هدف اساسی در پی «بررسی نقش خودروهای مزایده‌ای با افزایش جرائم و تخلفات رانندگی در استان آذربایجان غربی است» روش تحقیق میدانی و جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از ابزارهای مشاهده، مصاحبه و بررسی اسناد و مدارک است. جامعه آماری شامل تعداد ۴۲۸ دستگاه خودرو مزایده‌ای است که در پارکینگ‌های جنوب استان آذربایجان غربی (مهاباد، سردشت، بوکان) قرار داشتند و با نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شده‌اند.

نتایج تحقیق نشان داد که خودروهای اوراقی و مزایده‌ای که فاقد اصالت خودرویی به لحاظ ارکان موتور، شاسی و نقص فنی به ویژه از ناحیه چراغ‌های عقب و جلو می‌باشند، بیشترین جرائم و تخلفات را به خود اختصاص دادند و همچنین به دلیل این که این گونه خودروها فاقد کارآیی لازم هستند، امنیت ترافیکی استان را پایین آورده و حجم تصادفات را تا حد زیادی افزایش داده‌اند.

در انتها به سازمان‌هایی که واگذار کننده خودروهای مزایده‌ای هستند و نقش مؤثری در کاهش تخلفات و جرائم رانندگی می‌توانند داشته باشند، پیشنهادهایی ارائه گردید.

کلید واژه‌ها: تخلفات رانندگی، جرائم رانندگی، خودروهای مزایده‌ای

۱- دکتری رشته مدیریت و عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور

۲- کارشناس ارشد مدیریت صنعتی و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته عملیات ترافیک دانشکده علوم و فنون راهنمایی و رانندگی

خودروهای مزایده‌ای یا واگذاری سازمان های دولتی به افراد حقیقی، همان خودروهای فرسوده دولتی هستند که مجدداً وارد ترافیک جاری هر شهر و یا معبر عمومی می‌گردند. از تاریخ واگذاری خودروهای فرسوده و فاقد کارآیی ارگان‌های دولتی به افراد حقیقی، اطلاع دقیقی در دسترس نمی‌باشد. اما برابرقانون امور گمرکات کشور کالاها و خودروهایی که به دلایلی توسط واردکنندگان ترخیص نمی‌گردند، از طریق مزایده عمومی با آگهی در روزنامه و یا غیره به افراد فروخته می‌شوند که در قوانین تملیکی بعدی، این کالاها به انواع مختلف: مجاز، غیر مجاز تقسیم می‌شوند.

خودروهای فرسوده دولتی، که طی تشریفات اداری به افراد حقیقی واگذار می‌شوند، هر چند از دیدگاه واگذارکنندگان این خودروها، نوسازی ناوگان و کاهش هزینه های تعمیر و نگهداری را در پی دارد، اما در این میان باید مصالح عمومی نیز در نظر گرفته شود. در سازمان‌های دولتی ایران، واگذاری خودروها از اول انقلاب در قوانین مصوب کشوری پیش بینی شده است که به عنوان نحوه از رده خارج نمودن خودروهای دولتی و یا قانون نحوه استفاده از خودروهای دولتی است که دقیقاً به موارد مزایده و اوراق خودروها اشاره نموده است .

در چرخه ترافیک استان آذربایجان غربی، انواع مختلفی از وسایل نقلیه اعم از خودروهای نو که در دست افراد حقیقی است و به مرور زمان مستهلک شده و نیز انواع دیگر از خودروهای دولتی وجود دارند که به علت عدم کارآیی به صورت مزایده به افراد حقیقی واگذار می‌شوند. با عنایت به مرزی و کوهستانی بودن استان آذربایجان غربی تعداد انواع خودروهای مزایده ای سازمان‌های نظامی و انتظامی و واگذاری آنها به افراد بسیار زیاد است. به علت عدم رعایت مقررات مزایده و اوراق از سوی مسئولین مزایده‌گذار خریداران این نوع خودروها گاه عاملی برای افزایش تخلفات و جرائم خودروها شده‌اند. وجود خودروهای مزایده ای به جهت انجام تخلفات و جرائم رانندگی به عنوان یک مسئله اساسی برای مسئولین انتظامی و حتی مردم عادی تبدیل شده است؛ بطوری که در حد بسیار بالایی از این خودروها در امر قاچاق کالا استفاده می‌شود

به همین جهت وجود چنین خودروهایی به علت عدم رعایت مقررات اوراق و مزایده ازسوی مسئولین دولتی و نظامی به یک مساله اساسی تبدیل شده است. دراین تحقیق تلاش شده است تا رابطه واگذاری خودروهای مزایده‌ای با افزایش جرائم و تخلفات رانندگی در استان آذربایجان غربی مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گیرد. لازم به ذکر است در بررسی های به عمل آمده از سایت ناجا، کتابخانه های دانشکده‌های دانشگاه علوم انتظامی، مشخص شد که تاکنون تحقیق مشابهی در این زمینه صورت نگرفته است.

مبانی نظری

انسان به عنوان استفاده کننده از سیستم حمل و نقل، نقش اصلی در ایمنی و تصادفات دارد [۱]. امروزه تخلف و تخلفات در اکثر جوامع با فرهنگ های مختلف به شکل های گوناگون، بروز کرده و در تمامی ارکان جامعه ریشه دوانده است. با مراجعه به تاریخ تمدن ها ملاحظه خواهد شد که همواره شکل تخلف از مقررات، که بخشی از آن در ارتباط با حکومت ستیزی و بخشی دیگر مربوط به امیال شخصی در جدال با مقررات و قراردادهای عرفی و اجتماعی بوده است، با پیشرفت جوامع و تغییر فرهنگ ها دچار تغییرات شده است. در کنار این تحولات، حکومت ها و مسئولان جوامع برای پیشگیری از تخلف، تدابیر و تمهیداتی داشته اند که به مرور زمان نیز تغییر شکل داده و به صورت امروزی درآمده است [۲].

ریشه‌های تخلفات را به سه دسته کلی شامل تخلفات با علل و ریشه های عوامل محیطی، تخلفات با علل و ریشه های عوامل کنترلی و اجرایی می‌توان تقسیم نمود. تخلفات "با علل و ریشه های انسانی" خود به پنج جزء تخلفات ناشی از بیماری های روانی و مرضی، تخلفات ناشی از عجله و شتاب که عامل زمان و بی انضباطی فردی را به دنبال دارد، تخلفات ناشی از عدم احساس مسئولیت فردی و اجتماعی، تخلفات ناشی از عدم اطلاع کافی از قوانین و مقررات و فلسفه وجودی آن و عدم آشنایی به نتیجه اجرایی مقررات است.

در دسته بندی نوع دوم یعنی "تخلفات با علل و ریشه های محیطی" شامل تخلفات ناشی از عدم وجود شبکه شهری و جاده ای مناسب، تخلفات ناشی از نارسایی های مربوط به علائم در خیابان و جاده ها و تخلفات ناشی از عوامل جوی و نوری می باشند. در دسته بندی نوع سوم تخلفات "با علل و ریشه های عوامل کنترلی و اجرایی" چهار زیر گروه را شامل می شود که عبارتند از: تخلفات ناشی از عدم آموزش صحیح و ناکافی بودن تعلیم و تربیت رانندگان؛ تخلفات ناشی از عدم جدیت مسئولان و مأموران در اجرای مقررات؛ تخلفات ناشی از عدم استفاده از تجهیزات جدید کنترلی و ایمنی راه ها؛ و تخلفات ناشی از فاصله زمانی زیاد بین وقوع تخلف و مجازات متخلفان.

در میان ریشه های تخلفات که به آنها اشاره شد؛ دو گروه تخلفات ناشی از عدم احساس مسئولیت فردی و اجتماعی و عدم اطلاع کافی از قوانین و مقررات و فلسفه وجود قوانین که به ریشه های انسانی مربوط می شوند و در تحقیق حاضر کاربرد دارند ذیلاً به آنها اشاره می شود.

۱- تخلفات ناشی از عدم احساس مسئولیت فردی و اجتماعی: بی تفاوتی و

عدم احساس مسئولیت که ریشه های روانی - اجتماعی بسیاری بر آن متصور است، باعث بروز رفتارهایی است که هدف و مقصود فرد فقط انجام امورات شخصی و نیل به هدفهای مورد نظر شخصی بدون توجه به حقوق سایرین و یا عواقب منفی آن است.

۲- تخلفات ناشی از عدم اطلاع کافی از قوانین و مقررات و فلسفه وجود

قوانین: در این مورد می توان به عللی مانند ضعف در آموزش، عدم آموزش مستمر، عدم فرهنگ سازی، عدم اجرای دقیق مقررات از جانب مسئولان ذی ربط اشاره کرد که موجب بروز حوادث نیز خواهد بود [۳].

با توجه به اینکه تحقیق حاضر دارای دو بخش واگذاری خودروهای مزایده ای و افزایش جرائم و تخلفات رانندگی در استان آذربایجان غربی است؛ از طرفی با توجه به تردد انواع خودروهای ساخت داخل و خودروهای وارداتی و انواع خودروهای اسقاطی و مزایده ای در سطح این استان، لازم است ابتدا با مفاهیم مربوط به مزایده آشنا شویم و در ادامه

مسائل حوزه خودروهای مزایده‌ای و افزایش جرائم و تخلفات رانندگی مورد بررسی قرار گیرد.

برابر ماده ۸۲ قانون محاسبات عمومی مصوب سال ۱۳۶۲، فروش اعم از جزئی، متوسط و عمده، مزایده نامیده می شود [۴].

روش انجام مزایده به سه شکل معاملات جزئی، متوسط و عمده است. در معاملات جزئی، مأمور فروش مکلف است به داوطلبان مراجعه و پس از تحقیق کامل از بها، با رعایت صرفه دولت، معامله را انجام دهد. در معاملات متوسط که به صورت حراج انجام می شود و در معاملات عمده، فروش باید با انتشار آگهی مزایده طبق شرایطی که در آیین نامه معاملات دولتی برای آگهی مناقصه پیش بینی شده است رعایت گردد. در هر مزایده، مزایده‌گذار تلاش می کند تا کالای خود را به بیشترین قیمت ممکن به فروش بگذارد و در مقابل، پیشنهاد دهندگان در پی تصاحب کالا با کمترین قیمت می‌باشند.

انواع مختلف مزایده، هر کدام در پی یافتن روشی هستند که از یک طرف این حس را در پیشنهاد دهندگان به وجود آورد که کالا را به قیمت قابل قبولی خریده اند و از سوی دیگر افراد را ترغیب کند تا نزدیک ترین مبلغ به آن چه که حاضر به پرداخت آن برای کالای مورد نظر هستند را پیشنهاد دهند.

در وقوع تخلفات و جرائم رانندگی، موضوع خودروهای اوراقی هم وجود دارند که به علت عدم رعایت مقررات اوراق از سوی مسئولین مزایده‌گذار در چرخه ترافیک تردد می‌نمایند. بنابراین لازم است مفهوم واقعی اوراقی در موضوع خودروها آورده شود تا خوانندگان با مفهوم واقعی خودروهای اوراقی آشنا شوند.

اوراق کردن وسیله نقلیه عبارت است از جدا کردن قطعات اصلی وسیله نقلیه، امحاء شماره های شناسایی (در شاسی به صورت برش) و بریدن سقف و یا ستون های اتاق و یا پرس اتاق آن و فک و اخذ پلاک ها و ابطال اسناد مربوطه [۵].

همچنین برای خودروهایی که نتوانند وارد چرخه ترافیک شوند و یا قابلیت حرکت در چرخه ترافیک را نداشته باشند، باید برابر مقررات اسقاط شوند که همان اوراق نمودن خودروهای فاقد کارایی می باشند.

اسقاط عبارت است از اعمال تغییرات فیزیکی بر روی خودرو به صورتی که شرایط قانونی لازم برای ابطال اسناد خودروی فرسوده مطابق قوانین و مقررات مربوطه فراهم شود [۶].

تمامی موارد بالا حکایت از آن دارد که خودروهای مزایده ای با انواع مختلف اوراقی، اسقاطی و خودروهای قابلیت شماره گذاری همیشه در حال تردد هستند و به نوعی با حرکت خود در وقوع جرائم و تخلفات رانندگی نقش دارند که تخلفات آنها همان تخلفات ۱۷۱ گانه قانون اخذ جرائم راهنمایی و رانندگی می باشند و جرائم هم مربوط به اقدامات عملی دارندگان خودروهای مزایده ای در تعویض ارکان اصلی وسیله نقلیه است.

اولین قانون مرتبط با مزایده خودروها، "قانون گمرکات کشور" اشعار می دارد: «خودروهایی که به دلایلی به صورت قانونی و غیر قانونی (قاچاق) وارد کشور می شوند اگر مالک یا وارد کننده نتواند کالای خود را ترخیص کند و یا کالای خارجی به صورت غیر قانونی (بدون پرداخت عوارض دولتی) وارد کشور شود و توسط مأمورین دولتی کشف و تحویل گمرک گردد، مسئولین مربوطه در گمرکات کشور بعد از طی مدت زمان معلوم و در صورت عدم توانایی مالک برای ترخیص با ارائه مدرک، با رعایت مقررات قانون مزایده کشور به فروش می رسد» [۷].

در قوانین مالی، محاسباتی و مالیاتی کشور برای فروش اموال دولتی به صورت مزایده شرایطی در نظر گرفته شده است و اشاره می کند در مورد معاملات جزئی مأمور فروش مکلف است به داوطلبان معامله مراجعه و پس از تحقیق کامل از بها با رعایت صرفه دولت معامله را انجام دهد و سند مربوطه را با تعهد اینکه معامله با بیشترین بهای ممکن انجام شده است و با ذکر نام و نام خانوادگی سمت و تاریخ امضاء کند [۸].

نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران به تبعیت از قوانین جاری کشوری برای رعایت قانون، خودروهای فاقد کارایی و فرسوده را به دلیل مقرون به صرفه نبودن تعمیر و نگهداری این خودروها و حتی نوسازی ترابری واحدهای انتظامی و نظامی، این نوع خودروها را جهت واگذاری به افراد حقیقی از طریق مزایده به فروش می رسانند.

روش شناسی تحقیق

با توجه به ویژگی موضوع مورد بررسی، این تحقیق میدانی و روش آن توصیفی است. در بخش میدانی قسمتی از داده های مورد نیاز از طریق بررسی اسناد و مدارک خودروهای مزایده‌ای و بخش دیگر از طریق مصاحبه با افراد ساکن در خارج از کشور جهت دسترسی به اطلاعات همچون سن فرسودگی، تعویض قطعات، تصادفات و بازیافت خودروها در کشورهای دیگر و مشاهده خودروهای مزایده‌ای پارک شده در شهرستان‌های استان پیرامون موضوع تحقیق جمع آوری گردیده و از طریق روش توصیفی اقدام به تجزیه و تحلیل داده ها شده است. جامعه آماری مورد نیاز تحقیق به صورت تصادفی از بین شهرستانهای استان آذربایجان غربی انتخاب شدند و سه شهرستان جنوب استان (مهاباد، بوکان، سردشت) انتخاب شدند. خودروهای مزایده ای متوقف در شهرهای مذکور به صورت تصادفی به تعداد ۴۲۸ دستگاه با روش مشاهده مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفتند و اطلاعات لازم و مرتبط پس از بازدید مستند گردید.

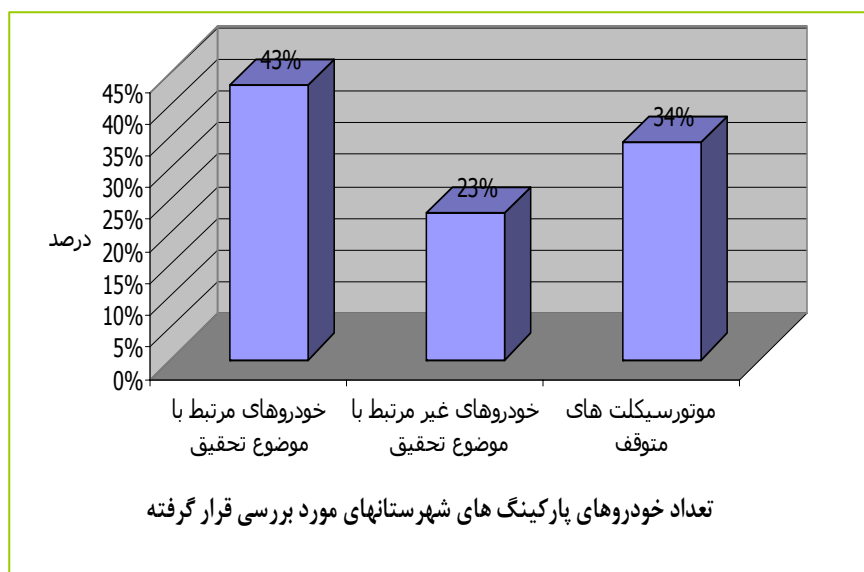
یافته ها

تخلفات و جرائم رانندگی ناشی از خودروهایی که در چرخه ترافیک استان آذربایجان غربی تردد می کنند چنان متنوع و زیاد است که مجال بررسی تمامی تخلفات رانندگی ۱۷۱ گانه میسر نبود و همچنین به جهت گستردگی محدوده کاری جمع آوری اطلاعات از تمامی نقاط استان غیر ممکن بود اما به جهت اهمیت بعضی از تخلفات رانندگی اطلاعات لازم در مورد آنها جمع آوری و تجزیه و تحلیل گردیده است.

جدول ۱: فراوانی خودروهای پارکینگ های شهرستانهای مورد بررسی قرار گرفته

عنوان	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
خودروهای مرتبط با موضوع تحقیق	۴۲۸	۴۳	۴۳
خودروهای غیر مرتبط با موضوع تحقیق	۲۳۵	۲۳	۶۶
موتورسیکلت های متوقف	۳۲۵	۳۴	۱۰۰
جمع	۹۸۸	۱۰۰	

چنانچه در جدول و شکل شماره یک ملاحظه می شود ۴۳ درصد از خودروهای مرتبط با شهرستانهای جامعه آماری تحقیق و ۲۳ درصد غیر مرتبط و ۳۴ درصد هم به موتورسیکلت های متوقف اختصاص دارد.

در این بخش از یافته های تحقیق پس از تعیین و ترسیم تعداد خودروهای دارای اصالت فنی و فاقد اصالت فنی نسبت به تبیین ارکان، علائم و نشانه ها و تخلفات رانندگی اقدام گردید و نتایج هر یک در جدول هایی ترسیم خواهد شد.

جدول ۲: فراوانی اصالت فنی خودروهای مزایده ای

عنوان	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
تعداد خودروهای دارای اصالت فنی	۲۶۳	۶۲	۶۲
تعداد خودروهای فاقد اصالت فنی	۱۶۵	۳۸	۱۰۰
جمع	۴۲۸	۱۰۰	

اطلاعات مندرج در جدول شماره ۲ نشان می دهد که ۶۲ درصد خودروهای جامعه آماری دارای اصالت فنی و ۳۸ درصد فاقد اصالت فنی می باشند. یافته های تحقیق که براساس بررسی سوابق شماره گذاری در شهرستان های مهاباد، سردشت و بوکان به دست آمده است، خودروهای فاقد اصالت مربوط به خودروهای مزایده ای سازمان ها و

ارگان‌های دولتی هستند که با حرکت این نوع خودروها در ترافیک استان آذربایجان غربی تخلفات و جرائم از نظر تنوع و تعداد افزایش یافته است.

ارکان خودروها

ارکان وسیله نقلیه، اصلی ترین عامل برای تعیین اصالت خودروها می باشند که شامل موتور، شاسی، اتاق و رنگ می باشند. دست کاری در هر یک از رکن وسیله نقلیه باید با درخواست شخص مالک و موافقت افسران کارشناس عالی راهنمایی و رانندگی صورت پذیرد، در غیر این صورت برابر قوانین جاری کشوری بعد از بازدید از سوی کارشناسان راهنمایی و رانندگی به مراجع ذی صلاح شامل آگاهی و مقامات قضایی معرفی می شوند. جدولهای شماره ۳ و ۴ وضعیت ارکان خودروهای مزایده‌ای توقیفی را در جامعه آماری نشان می دهد.

رکن موتور

جدول ۳: توزیع فراوانی رکن موتور خودروهای مزایده ای

عنوان	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
موتور فابریک	۱۳۹	۴۲	۴۲
موتور غیر فابریک	۱۸۵	۵۸	۱۰۰
جمع	۳۲۴	۱۰۰	

رکن شاسی

جدول ۴: توزیع فراوانی رکن شاسی خودروهای مزایده ای

عنوان	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
شاسی فابریک	۹۷	۳۰	۳۰
شاسی غیر فابریک	۲۲۷	۷۰	۱۰۰
جمع	۳۲۴	۱۰۰	

بررسی جدول های فوق، وضعیت اصالت فنی خودروهای مزایده ای توقیفی پارکنیگ های مورد تحقیق را نشان می دهد که رکن موتور فابریک ۴۲درصد، غیر فابریک ۵۸درصد، رکن شناسی فابریک ۳۰درصد و غیر فابریک ۷۰درصد را به خود اختصاص داده اند.

علائم و نشانهای دولتی

یکی دیگر از موارد تخلف در خودروهای مزایده ای داشتن آرم ها و علائم سازمان ها و ارگان های دولتی است که اینگونه نشان ها سبب می شود دارندگان این نوع خودروها جرائم و تخلفات رانندگی را در حین تردد در معابر عمومی انجام دهند. انجام جرائم و تخلفات رانندگی از سوی دارندگان علائم و نشان های دولتی، نسبت به دولت بدبینی ایجاد می کند. تمامی موارد مذکور نشان از کوتاهی مسئولین مزایده گذار در هنگام فروش و واگذاری این نوع خودروها به افراد حقیقی می باشد.

در موارد قانونی صراحتاً نسبت به امحاء و حذف نشان های دولتی و نظامی از روی خودروها بدون وارد آوردن خسارت به خودروهای مزایده ای تأکید شده است. در جدول شماره ۵ وضعیت خودروهای فاقد علائم و نشانهای دولتی خودروهای مزایده ای ترسیم شده است.

جدول ۵: توزیع فراوانی علائم و نشان های دولتی و نظامی خودروهای مزایده ای

عنوان	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
خودروهای دارای علائم و نشان های دولتی	۱۰	۲.۵	۱۰
خودروهای فاقد علائم و نشان های دولتی	۴۱۸	۹۷.۵	۱۰۰
جمع	۴۲۸	۱۰۰	۱۰۰

همانگونه که در جدول شماره ۵ ملاحظه می شود ۲/۵درصد خودروهای مزایده ای که توسط سازمان ها و ارگان های دولتی به خریداران اینگونه خودروها واگذار می شود از علائم و نشان های دولتی در بدنه آنها برخوردار هستند.

تخلفات رانندگی

تخلفات رانندگی خودروهای مزایده ای بررسی شده در پارکینگ شهرستان های مورد مطالعه وضعیت این خودروها را این گونه بیان می دارد که نحوه ابلاغ تخلفاتی را که مرتکب شده اند با توجه به وضعیت استفاده، دارندگان بیشتر ابلاغ مربوطه به ابلاغ الصاق می باشد که نتایج نوع ابلاغ تخلفات و تخلفات خودروهای مزایده ای در جدول های شماره ۶ و ۷ ترسیم گردیده است.

جدول ۶: توزیع فراوانی نوع ابلاغ تخلفات رانندگی خودروهای مزایده ای به شرح ذیل می باشد.

عنوان	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
خطاریه تسلیمی	۲۱	۸.۸	۸.۸
خطاریه دوبرگی	۳۹	۱۶.۲	۲۵.۵
خطاریه الصاقی	۱۳۸	۵۷.۵	۸۲.۵
خطاریه خودداری	۴۲	۱۷.۵	۱۰۰.۰
جمع	۲۴۰	۱۰۰.۰	

جدول ۷: توزیع فراوانی تخلفات فنی خودروهای مزایده ای

عنوان	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
چراغ های عقب و جلو	۷۲	۷۵.۸	۷۵.۸
برف پاک کن	۱۵	۱۵.۸	۹۱.۶
نقص فنی غیره	۵	۵.۳	۹۶.۸
فاقد نقص فنی	۳	۳.۲	۱۰۰.۰
جمع	۹۵	۱۰۰.۰	

چنان چه در جدول شماره ۶ ترسیم شده است بیشترین خطار با ۵/۵ درصد به خطاریه های الصاقی و کمترین با ۸/۸ درصد به خطاریه های تسلیمی و ۳۳/۷ درصد به خطاریه های دو برگی و خودداری مربوط می شود و براساس جدول شماره ۷ بیشترین تخلفات با ۷۵/۸ درصد به مشکلات خرابی چراغ های عقب و جلو و کمترین نقص با

۲۱/۱ درصد به نقص در برف پاکن و غیره اختصاص دارد و ۳/۲ درصد فاقد نقص فنی است. نقص فنی یکی دیگر از انواع تخلفاتی است که جزء تخلفات رانندگی نیز محسوب می‌گردد. اکثر قریب به اتفاق خودروهای مزایده‌ای به علت عدم دید از دور توسط مامورین انتظامی فاقد چراغهای عقب می‌باشند که بیشترین نقص فنی را به خود اختصاص داده‌اند.

نتایج تحقیق

براساس داده‌های جمع‌آوری شده از جامعه آماری شامل شهرستان‌های سردشت، بوکان و مهاباد در خصوص خودروهای مزایده‌ای که در چرخه ترافیک استان آذربایجان غربی فعال هستند و با توجه به سوالات تحقیق که در پی تأثیر عوامل قانونی و حقوقی، اقتصادی و اجتماعی در واگذاری خودروهای مزایده‌ای با افزایش جرائم و تخلفات بوده است، نتایج ذیل حاصل شده است.

۱- به طور کلی خودروهای مزایده‌ای در افزایش جرائم و تخلفات راهنمایی و رانندگی در استان نقش دارند.

۲- ۳۸ درصد خودروهای مزایده‌ای فاقد اصالت فنی هستند که عمدتاً مربوط به خودروهای سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی است. از این میزان ۵۸ درصد دارای موتور غیر فابریک و ۷۰ درصد شاسی غیر فابریک بوده‌اند. بنابراین می‌توان ادعا کرد که زمینه‌های انجام تخلفات و جرائم مختلف اعم از راهنمایی و رانندگی و سایر تخلفات وجود دارد.

۳- در بخش علائم و نشانه‌های دولتی ۲/۵ درصد خودروهای مزایده‌ای دارای این علائم هستند که این وضعیت زمینه‌های جرائم را برای افراد فراهم می‌کند و از طرفی در اذهان عمومی بدبینی نسبت به سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی ایجاد می‌کند.

۴- با توجه به اینکه ۵۷/۵ درصد خطاریه‌ها به صورت الصاقی، ۳۳/۷ درصد دوبرگی و خودداری و ۸/۸ درصد تسلیمی روی خودروهای مزایده‌ای قرار می‌گیرد، نتایج تحقیق حاکی از آن است که دارندگان این گونه خودروها به دلیل گریز از قانون مرتکب تخلف می‌شوند.

۵- نقص فنی از ناحیه چراغ‌های جلو و عقب به میزان ۷۵/۸ درصد نتایج حاصل در خودروهای مزایده‌ای را به خود اختصاص داده است. اکثر قریب به اتفاق این

نوع خودروها به لحاظ به دور ماندن از منظر مأمورین راهنمایی و رانندگی نسبت به رفع نقص فنی خودروهای مزایده‌ای بویژه از ناحیه چراغ‌های جلو و عقب که از زمان واگذاری خودروها به خریداران در آنها وجود داشته است، اقدام نکرده‌اند و عملاً مرتکب تخلف می‌شوند.

۶- در بررسی اسناد و مدارک و مصاحبه با کارشناسان عالی راهنمایی و رانندگی، خودروهای مزایده‌ای فاقد کارایی لازم بوده‌اند و به تبع آن امنیت ترافیکی به لحاظ تأثیر تصادفات بر یکدیگر و ایجاد تراکم ترافیکی، حجم و کیفیت تصادفات را در سطح بالایی قرار داده است.

۷- نتایج مصاحبه‌ها و بررسی اسناد و مدارک نشان داده است که در فروش خودروهای مزایده‌ای و اسقاطی به قوانین و مقررات مربوطه توسط سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی کمترین توجه صورت می‌گیرد.

پیشنهادهای کاربردی تحقیق

پیشنهادهای تحقیق که منطبق با یافته‌های تحقیق است در ۴ بند و پیشنهادهای تجربی محقق که در طول فرآیند تحقیق و خدمت بدست آمده در ادامه به شرح ذیل ارائه می‌شود.

۱- در فروش و واگذاری خودروهای فاقد اصالت فنی مانند موتور و شاسی غیر فابریک توسط سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی تجدید نظر بعمل آید و به قوانین و دستورالعمل‌های موجود و صادره در این خصوص نهایت دقت به عمل آید.

۲- هنگام فروش و واگذاری خودروهای مزایده‌ای نسبت به امحاء علائم و نشان‌های موجود روی خودروها توسط مسئولین ذیربط اقدام شود.

۳- برای جلوگیری از هر گونه جرائم و تخلفات دستورالعمل‌هایی توسط سازمان‌های فروشنده خودروهای مزایده‌ای تهیه و ابلاغ شود که در آن به برطرف نمودن نواقص فنی و رعایت ضوابط و مقررات راهنمایی و رانندگی برای تردد یک خودرو پیش بینی کرده است، اشاره و خریداران را موظف به رعایت آن نمایند.

۴- به لحاظ افزایش امنیت ترافیکی و کاهش تصادفات، سازمان‌ها خودروهای فاقد کارایی را اسقاطی و به اوراقی بسپارند و در غیر اینصورت اداره راهنمایی و رانندگی از شماره گذاری خودروهای مزایده‌ای مشابه خودداری نماید.

- ۵- فرهنگ سازی و آموزش تبعات حاصل از فروش خودروهای مزایده‌ای از قبیل آلودگی زیست محیطی، عدم استحکام، افزایش تصادفات توسط مسئولین ذیربط اقدام شود.
- ۶- تجدیدنظر جدی و مناسب در قوانین موجود برای آگهی، فروش و واگذاری خودروهای مزایده‌ای.
- ۷- توجه کارشناسان تصادفات راهور ناجا به هنگام ارزیابی دلایل تصادفات و میزان تأثیرپذیری اینگونه خودروها در برخورد با اجسام و خودروهای دیگر جهت تجزیه و تحلیل سازمانی و بهره برداری کارشناسان بیمه.
- ۸- نظارت بر بخش هایی از مراکز فروش لوازم اسقاطی که از خودروهای مزایده‌ای لوازم و قطعاتی را باز کرده و به افراد واگذار می کنند.

منابع

[1] The Traffic safety toolbox, A primer on traffic safety institute of transportation engineers: Washington D.C; 1993.

- [۲] عزیزی، حمیدرضا. تخلفات راهنمایی و رانندگی و روشهای پیشگیری در ایران، دو ماهنامه علمی - تخصصی پلیس راهور ناجا، ۱۳۸۶؛ شماره ۷: صفحات ۱۴-۱۷
 - [۳] افراسیابی، محمود. جزوه درسی علل بررسی تصادفات، چاپ پنجم. تهران: انتشارات دانشگاه علوم انتظامی؛ ۱۳۶۳
 - [۴] نصرت پناه، سیاوش. مدیریت و فرماندهی لجستیک (آمادو پشتیبانی). چاپ اول، تهران: مؤسسه انتشاراتی جهان جام جم؛ ۱۳۸۴
 - [۵] آیین نامه راهور. معاونت راهور ناجا. چاپ اول، تهران: معاونت راهور ناجا؛ ۱۳۸۴
 - [۶] آیین نامه اجرایی تبصره ۱۳ بودجه. قانون فروش اموال دولتی در بودجه توسعه سال ۱۳۸۵
 - [۷] آیین نامه اجرایی قانون گمرکی. اداره امور اقتصادی و دارایی سال ۱۳۵۰
 - [۸] قربانی، فرج و عباس. مجموعه کامل قوانین و مقررات مالی و محاسباتی به انضمام قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی- اجتماعی- فرهنگ جمهوری اسلامی ایران. تهران: انتشارات دانشور؛ ۱۳۸۴
 - [۹] جهانگیر، منصور. قانون اساسی ایران. تهران: بی نام؛ ۱۳۸۱
- در دسترس از طریق:

www.fa.wikipedia.org/wiki/

www.sanatekhodro.persianblog.ir/post/21